

[Kjær Rasmussen.]

snart mange år. Problemet var, om Grønland skulle vedblive at være et lukket samfund, eller om landet skulle gøres til en levende del af verdenssamfundet med dertil hørende udvikling. Selv om nogle romantikere måske kunne have ønsket sig det første, må man dog nok erkende, at det i dag er utænkeligt, at små, fredfyldte oaser kan få lov til at eksistere. Derfor var det sikkert rigtigt set af danske myndigheder at hjælpe grønlænderne med en moderne udvikling af deres land, en udvikling, som jo i høj grad også har været ønsket fra grønlandsk side.

Det er rigtigt, som ministeren selv konstaterer, at han mest beskæftiger sig med den materielle udvikling i Grønland i redegørelsen her til folketinget. Vi vil gerne knytte nogle kommentarer til denne side af sagen også.

Det er uden tvivl særdeles vigtigt, at der i Grønland opbygges en havgående fiskerflåde for at hindre, at dette hovederhverv kommer ind i katastrofeagtige tilstande. Ministeren nævner, at årsagen til den mindre bestand af torsk langs kysten formentlig er det store fiskeri længere ude, og siger så, at der kan opnås delvis kompensation i laksefangsten. Nu skal man nok passe på ikke at sætte sin lid alt for meget til laksefiskeriet, thi for det første er der også i Grønland et udbredt ønske om delvis fredning af laksen, og for det andet kunne det jo gå med laksen, som det er gået med torsken. Hvis vi altså ønsker, at grønlænderne fortsat skal have livsbetingelser i deres eget land, ja, så er en af forudsætningerne, at de bliver sat i stand til at benytte en havgående fiskerflåde.

Ministeren er også inde på udnyttelsen af naturforekomster i Grønland. Indtil nu er der givet 22 koncessioner til private til efterforskning og forundersøgelse af mineraliske råstoffer, oplyser ministeren og siger videre, at der endnu ikke er givet udnyttelseskoncessioner til private. Der kan blive tale om oliefund, og vi ville anse det for en ulykke, dersom private firmaer fik lov til at slå sig løs i Grønland. Hervedfra ved vi jo, at disse udenlandsk ejede oliefirmaer er så fredhellige, at regeringen ikke engang tør undersøge deres forhold nærmere. Efter vor mening må en udnyttelse af en olieforekomst i Grønland være knyttet til en leve-

ring af råolie direkte til Danmark til et dansk statselskab eller til et samnordisk selskab, som det er foreslået fra svensk side. Algeriet er i stand til selv at udnytte sine olie- og gasforekomster; det vil Danmark derfor formentlig også være.

Ministeren har i redegørelsen et afsnit, som man kunne kalde for privatiseringen af erhvervslivet. Der er næppe nogen tvivl om, at ophævelsen af monopolet for mange grønlændere var noget positivt, fordi det umiddelbart føltes som en delvis frigørelse fra dansk overherredømme. Men som årene er gået, er stadig flere blevet skeptiske, fordi man har måttet konstatere, at privatiseringen af erhvervslivet ikke nødvendigvis er i den almindelige forbrugers interesse. Dertil kommer, at det i overvejende grad er tilreisende danske, som sidder på den private aktivitet. Vi mangler en analyse af, hvordan det kan være, at mange grønlændere er blevet servicefolk, f. eks. taxachauffører, pølse-mænd og kioskejere, mens det er tilreisende danske, der sidder på den mere betydningsfulde private økonomiske aktivitet i Grønland. Vi må altså kraftigt opfordre ministeren til at lade foretage en sådan analyse. En sådan analyse er simpelt hen uundværlig.

Nu kan vi se i redegørelsen, at ministeren vil til at ophjælpe turisterhvervet i Grønland. Så har vi problemet igen: bliver det grønlænderne eller bliver det de udsendte danskere — eller udrejste danskere — som skal klare opbygningen af dette turisterhverv. Tør man lade grønlænderne gøre det selv?

I øvrigt har vi før givet udtryk for, at ministeriet i langt højere grad burde støtte den kollektive tanke, f. eks. brugsforeningerne. Nu ser det ud til, at ministeren går den stik modsatte vej, idet der ikke mere overdrages KGH-butikker til brugsforeningerne, og det må være relevant at stille ministeren spørgsmålet: hvorfor?

I ministerens redegørelse oplyses det, at tilskuddet i 1970 udgør 650 mill. kr. Det er altså det beløb, Grønland må siges at give i underskud, sådan lidt populært udtrykt. Tallet ser jo voldsomt ud, og jeg vil da også gerne ved denne lejlighed bore lidt i det gennem nogle spørgsmål til ministeren: Hvor stor en del af de 650 mill. kr. går direkte tilbage til Danmark gennem udsendte og entreprenører? Hvor stor en del af kapi-